

Sygn. akt I AGa 99/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Magdalena Natalia Pankowicz (spr.)
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska SA Grażyna Wołosowicz

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2020 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) *we W.*

przeciwko (...) *w K. (...)*

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 17 lipca 2020 r. sygn. akt VII GC 275/18

I. ***prostuje w zaskarżonym wyroku punkt III nadając mu treść: „nakazuje Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Białymstoku, aby wypłacił adwokatowi S. K. kwotę 4.320 zł tytułem wynagrodzenia kuratora”;***

I. ***oddala apelację;***

II. ***zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej;***

III. ***nakazuje Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Białymstoku, aby wypłacił adwokatowi S. K. kwotę 3.240 zł tytułem wynagrodzenia kuratora w postępowaniu apelacyjnym.***

(...)

Sygn. akt ***I AGa 99/20***

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Białymstoku zasądził od pozwanego (...) w K. (...) na rzecz powoda (...) (...) kwotę 287.619,22 zł (dwieście osiemdziesiąt siedem tysięcy sześćset dziewiętnaście złotych dwadzieścia dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot: - 249.854,12 złotych od dnia 01.06.2018 roku do dnia zapłaty, - 37.765,10 złotych od dnia 18.07.2018 roku do dnia zapłaty; z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego do sumy uzyskanej z egzekucyjnej sprzedaży nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w Elku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). W pozostałym zakresie oddalił powództwo. Przyznał adwokatowi S. K. ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Białymstoku kwotę 5.313,60 złotych (pięć tysięcy trzysta trzynaście złotych sześćdziesiąt groszy), w tym kwotę podatku VAT w wysokości 993,60 złotych, tytułem wynagrodzenia kuratora. Orzekł o kosztach procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że powód roszczenie wywodził z umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 30.10.2007 roku, na podstawie której nabył od Banku (...) S.A. z siedzibą w W. wierzytelność wobec pozwanego z tytułu umowy (...) zawartej w dniu 17.01.2002 r. Wierzytelność zabezpieczono hipoteką umowną zwykłą w kwocie 200.000,00 zł ustanowioną na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr: (...), oraz hipoteką umowną zwykłą w kwocie 300.000,00 zł ustanowioną na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr: (...). Według powoda na dzień 28.05.2018 r. wysokość zadłużenia wynosi łącznie 895.172,44 zł, w tym: należność główna – 349.854,12 zł, odsetki - 545.318,32 zł.

Pozwany zawarł z Bankiem (...) S.A. umowę nr (...) kredytu inwestycyjnego w rachunku kredytowym, na mocy którego bank udzielił mu kredytu w kwocie 500.000,00 zł na okres od dnia 17.01.2002 r. do dnia 31.12.2006 r. z przeznaczeniem na zakup nieruchomości położonych w E. (KW (...) i KW (...)). Zgodnie z § 14 umowy zabezpieczenie kredytu stanowił wpis hipoteki w kwocie 300.000,00 zł ustanowionej na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr: KW (...) oraz wpis hipoteki w kwocie 200.000,00 zł ustanowionej na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr KW (...).

Powód w dniu 30.10.2007 r. zawarł z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę przelewu, mocą której nabył wierzytelności przysługujące bankowi, wymienione w Załączniku nr 3 wraz z zabezpieczeniami wymienionymi w Załączniku nr 4. Wierzytelność przeniesiona na powoda w drodze cesji, została zabezpieczona hipoteką umowną zwykłą w kwocie 200.000,00 zł ustanowioną na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr: (...), oraz hipoteką umowną zwykłą w kwocie 300.000,00 zł ustanowioną na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr: (...). Zgodnie z wyciągiem z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej nr(...) z dnia 28.05.2018 r. zobowiązanie pozwanego z tytułu umowy kredytu nr(...) wynosiło 349.854,12 zł tytułem należności głównej i 545.318,32 zł tytułem odsetek.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce V Wydział Gospodarczy dnia 17.03.2010 r. sygn. akt V GNC 311/10 nakazem zapłaty zobowiązał stronę pozwaną, by zapłaciła na rzecz powoda kwotę 100.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11.03.2010 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4.867,00 zł tytułem zwrotów kosztów postępowania, w tym kwotę 3.600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (k. 48).

Następnie zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika przy Sądzie Rejonowym w Elku A. C., przeciwko pozwanemu, sygnatura KM 139/13. W wyniku prowadzonych działań skierowano egzekucję do nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w Elku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr, (...) i (...) stanowiącą własność pozwanego i nastąpiła jej sprzedaż. Komornik sporządził plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości. Plan został zatwierdzony zgodnie z prawomocnymi postanowieniami Sądu Rejonowego w Elku I Wydział Cywilny z dnia 12.08.2018 r., sygn. akt I Co 878/17. Sąd Rejonowy w Elku postanowieniem z dnia 24.01.2018 r., sygn. akt I Co 878/17 przysądził prawo użytkowania wieczystego działki gruntu nr geodezyjny (...) o powierzchni 0,3691 ha oraz prawo własności budynku posadowionego na tej działce opisanych w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez V Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Elku oraz prawo użytkowania wieczystego

działki gruntu nr geodezyjny (...) o powierzchni 0,3757 ha oraz prawo własności budynku posadowionego na tej działce opisanych w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez V Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Elku na rzecz nabywców S. i J. małżonków R. za cenę 567.000,00 zł, która została uiszczona w całości.

Postanowieniem z dnia 08.10.2014 r. Sąd Rejonowy dla m. St. Warszawy w Warszawie XIV Wydział Krajowego Rejestru Sądowego, w sprawie o sygn. akt WA XIV ns Rej KRS (...) rozwiązał pozwaną spółkę. Postanowieniem z dnia 08.01.2019 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, sygn. akt WA XIV ns Rej KRS – (...) umorzył postępowanie w sprawie o rozwiązanie podmiotu, tj. przedsiębiorstwa pozwanego bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego. Pozwaną spółkę reprezentował w procesie ustanowiony w trybie art. 69 k.p.c. kurator.

W ocenie prawnej Sąd Okręgowy wyjaśnił, że powód roszczenie oparł na podstawie art. 1000 § 1 k.p.c., zgodnie z którym z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności wygasają wszelkie prawa i skutki ujawnienia praw i roszczeń osobistych ciężące na nieruchomości. Na miejsce tych praw powstaje prawo do zaspokojenia z ceny nabycia z pierwszeństwem przewidzianym w przepisach o podziale ceny uzyskanej z egzekucji. Powód wykazał fakt przelewu wierzytelności. Wpisu zabezpieczających ją hipotek do księgi wieczystej nastąpił w dniu 13.05.2002 r. na wniosek Banku (...) S.A. W związku z tym wskazał, że w niniejszej sprawie zastosowanie winny znaleźć przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw z dnia 26 czerwca 2009 r. (Dz.U. Nr 131, poz. 1075). Zgodnie z art. 10 ust. 2 tej ostatniej ustawy do hipotek zwykłych powstałych przed dniem wejścia w życie tej ustawy (co nastąpiło 20 lutego 2011r.) stosuje się przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym ww. ustawą.

Zaspokojenie wierzyciela hipotecznego z przedmiotu hipoteki może być zrealizowane wyłącznie w granicach przysługującej mu wierzytelności hipotecznej. Przepis art. 71 u.k.w.h. w brzmieniu sprzed nowelizacji, którego zastosowanie należało przyjąć w niniejszej sprawie, stanowił, iż domniemanie istnienia prawa wynikające z wpisu hipoteki obejmuje, jeżeli chodzi o odpowiedzialność z nieruchomości, także wierzytelność zabezpieczoną hipoteką. Powód dowiódł, że w księdze wieczystej figurował wpis o ustanowieniu na jego rzecz hipoteki umownej zwykłej w kwocie 200.000,00 zł ustanowionej na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr: (...), oraz hipoteki umownej zwykłej w kwocie 300.000,00 zł ustanowionej na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Elku, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr: (...).

Nie było zatem obowiązkiem powoda przedkładanie dokumentów, które stanowiły podstawę tych wpisów. Przede wszystkim zaś nie było podstaw do badania, czy umowa kredytowa, bądź umowa cesji obarczone były błędami. Wskazać bowiem należy, iż przepis art. 3 u.k.w.h. stanowi, iż domniemywa się, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym. Pozwany nie zdołał wykazać, że wpisy, o których mowa powyżej, zostały dokonane niezgodnie z prawem. Sąd przywołał art. 10 u.k.w.h., zgodnie z którym w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo jest dotknięte wpisem nie istniejącego obciążenia lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności. Pozwany pozostał bierny w tej kwestii, nie podjął inicjatywy w celu wykreślenia hipotek. Skoro w jego ocenie hipoteki te wpisane zostały bezpodstawnie, a powodowi nie przysługiwało żadne roszczenie, powinien podjąć kroki celem dokonania zmian w księdze wieczystej. Sąd obowiązany był zatem przyjąć, iż wysokość zadłużenia pozwanego odpowiadała wierzytelnościom hipotecznym.

Zwrócił też uwagę, że zgodnie z art. 366 k.p.c. jest związany prawomocnym orzeczeniem w sprawie V GNc 311/10 Sądu Rejonowego w Ostrołęce. Wyrok ten w stosunku do niniejszego postępowania ma charakter prejudycjalny w zakresie ważności umowy łączącej strony.

Jako kluczowy przywołał fakt, iż Sąd Rejonowy w Elku I Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 24.01.2018 r., sygn. akt I Co 878/17 przysądził na rzecz nabywców prawo użytkowania wieczystego działek objętych zabezpieczeniem

hipotecznym. Komornik sporządził plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości. Jak wynikało z przedłożonego do akt sprawy planu podziału, powodowi w odniesieniu do nieruchomości o nr KW (...) została wydzielona kwota 276.556,08 zł. W odniesieniu zaś do nieruchomości o KW (...) kwota 200.000,00 zł. Pan został zatwierdzony postanowieniami Sądu Rejonowego w Elku I Wydział Cywilny z dnia 12.08.2018 r., sygn. akt I Co 878/17.

Z chwilą uprawomocnienia się tych postanowień nastąpiły skutki przewidziane przez przywołany wyżej przepis art. 1000 § 1 k.p.c., zatem wygasły wszystkie hipoteki ujawnione w księdze wieczystej. Na ich miejsce powstało prawo do zaspokojenia z ceny nabycia nieruchomości z pierwszeństwem przewidzianym w przepisach o podziale ceny uzyskanej z egzekucji. Tym samym zostały prawomocnie ustalone granice, w których Sąd mógł uwzględnić powództwo. Ponieważ powód dochodził ostatecznie zapłaty kwoty 287.619,22 zł to taką kwotę należało zasądzić. Mieściła się ona bowiem w sumie wydzielonej powodowi przez komornika w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji nieruchomości. Na tę kwotę składał się kapitał główny w wysokości 249.854,12 złotych i odsetki od tej kwoty.

Odnosząc się do zarzutu przedawnienia roszczeń powoda wskazał, że zgodnie z art. 77 u.k.w.h. w brzmieniu znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie, przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się jednak do roszczenia o odsetki. Przepis art. 77 u.k.w.h. ma na celu ochronę długu hipotecznego opartego na hipotece przede wszystkim dobrowolnie ustanowionej przez dłużnika. Regulacja ta służy zatem ochronie prawa rzeczowego, na którego powstanie właściciel nieruchomości miał bezpośredni wpływ, samodzielnie podjął decyzję o ograniczeniu swego prawa własności, zgadzając się na ustanowienie hipoteki. Z uwagi na powyższe zarzut przedawnienia w odniesieniu do kapitału głównego nie mógł odnieść skutku w postaci oddalenia roszczenia.

Co się zaś tyczy roszczenia o zapłatę odsetek, wyjaśnił, że zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe wynosi trzy lata. Żądając zasądzenia odsetek strona powodowa wskazała, że skapitalizowała je za okres 3 lat przed wytoczeniem powództwa od kwoty kapitału, tj. 249.854,12 złotych. Nie doszło zatem do przedawnienia roszczenia, które obejmowało odsetki.

Uwzględniając powództwo Sąd Okręgowy, na podstawie art. 319 k.p.c. zastrzegł, iż spełnienie przez pozwanego zasądzonych świadczenia ma nastąpić z sumy uzyskanej ze sprzedaży licytacyjnej ww. nieruchomości.

Końcowo wyjaśnił, że powód w trakcie postępowania ograniczył powództwo i cofnął je co do kwoty 11.134,90 zł. Art. 203 § 1 k.p.c. stanowi, że pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Powód nie zrzekł się roszczenia, a pozwany nie wyraził zgody na cofnięcie powództwa, wnosząc o jego oddalenie. W tym więc zakresie Sąd Okręgowy oddalił powództwo. O odsetkach orzekł na mocy art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 482 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu, uznając, iż rozszerzenie powództwa nastąpiło dnia 18.07.2018 roku.

O kosztach postępowania orzekł na mocy art. 100 zd. 2 k.p.c., bowiem powód uległ tylko, co do nieznacznej części swego żądania. Powód wygrał w 96,27%, natomiast pozwany w 3,73%. Wynagrodzenie kuratora w osobie radcy prawnego ustalił w wysokości 5.313,60 zł w oparciu o § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej z dnia 9 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 536) w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku o zwiększenie wynagrodzenia, na mocy pkt 3 cytowanego powyżej przepisu. Sprawa nie była bowiem skomplikowana, kurator sporządził jedynie dwa pisma procesowe, nie wnioskował o przeprowadzenie jakichkolwiek dowodów.

Pozwany wywiódł apelację od tego wyroku zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo, rozstrzygającej o kosztach procesu między stronami i wynagrodzeniu kuratora. Zarzucił naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i przyjęcie, że powód dowiódł istnienia, wysokości, nadto faktu nabycia i zabezpieczenia hipotecznego wierzytelności;

- art. 92 c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy cesji poprzez pominięcie, że warunkiem skuteczności cesji na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego było uzyskanie zgody dłużnika;

- art. 194 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych ...(Dz.U. 2016 r., poz. 1896) poprzez pominięcie, że księgi funduszu sekurytyzacyjnego i wyciągi z tych ksiąg nie mają w postępowaniu cywilnym mocy dokumentów urzędowych;

- art. 326 ust. 3 powołanej powyżej ustawy poprzez pominięcie, że umowa cesji jest dotknięta nieważnością w związku z niewzwaniem przez wierzyciela dłużnika do zapłaty w ustawowym 30-dniowym terminie;

- art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece poprzez nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia;

- § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej z dnia 9 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 536) w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) poprzez ograniczenie wysokości wynagrodzenia kuratora do stawki minimalnej 40%, w sytuacji, gdy nakład pracy kuratora, poziom skomplikowania sprawy i wartość przedmiotu sporu uzasadniały przyznanie wynagrodzenia w pełnej wysokości.

Wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa, nadto zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu i przyznanie kuratorowi wynagrodzenia w pełnej wysokości. Domagał się także własnego wynagrodzenia za udział w instancji odwoławczej w pełnej wysokości.

Powód w odpowiedzi na apelację wnioskował o jej oddalenie i zasądzenie kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów dotyczących uchybień procesowych trzeba zaznaczyć, że kwestie prawidłowości (ważności) umowy cesji wierzytelności oraz jej zabezpieczenia powinny być ocenione w kontekście prawidłowo przywołanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku faktów. Sąd Apelacyjny czyni je tym samym elementem własnej argumentacji bez potrzeby ponownego aprobującego przytaczania ich w tym miejscu.

Tylko w ramach poszerzenia argumentacji faktycznej i prawnej należy dodać, że po pierwsze – w dniu 17 marca 2010 r. w sprawie V GNc 311/10 Sądu Rejonowego w Ostrołęce wydano nakaz zapłaty wiążący sąd i mający w niniejszym postępowaniu znaczenie prejudycjalne (art. 365 § 1 k.p.c. i 366 k.p.c.). Stwierdza on obowiązek zapłaty na rzecz powoda części wierzytelności (100.000 zł) wynikającej z tej samej umowy kredytowej, której dotyczy niniejsze postępowanie. Nakaz zapłaty został doręczony pozwanej na adres figurujący w rejestrze, zatem w sposób odpowiadający wymaganiom art. 133 § 2² k.p.c, a jego prawomocność stwierdzono 22.04.2010 r. Zawarte w apelacji sugestie o niewykazaniu powiązania tego orzeczenia z przedmiotem sprawy oraz jego prawomocności są zatem nieuprawnione. Z powyższego wynika, że kwestia prawidłowości czynności między cedentem i cesjonariuszem została prawomocnie przesądzona i nie może być kwestionowana bez wzruszenia zapadłego w tamtej sprawie orzeczenia.

Po drugie, jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy, uprawnienie powoda jako wierzyciela rzeczowego wynika z faktu ujawnienia wpisanego na jego rzecz prawa (hipoteki) w księgach wieczystych (k.206, 213). Zasadnie powołał się także na domniemanie z art. 3 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece stanowiące, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym, rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych (art.

5 ust. 1 ustawy) i konieczność jego obalenia w drodze powództwa na podstawie art. 10 ust. 1 tej ustawy. To z kolei oznacza, że w niniejszym postępowaniu nie może być kwestionowana podstawa prawna dokonania wpisu hipotek i poprzedzających to czynności prawnych stron umowy cesji. Zarzuty naruszenia ustawy Prawo bankowe oraz o funduszach inwestycyjnych nie wymagają zatem dalszego ustosunkowania.

Odnosząc się do kwestii niewykazania powyższych okoliczności, jakkolwiek, co zostało wskazane, stosowne dowody znajdują się w aktach sprawy i dołączonych do nich aktach sprawy Sądu Rejonowego w Ostrołęce, trzeba przywołać przepis art. 207 § 6 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 listopada 2019 r. Stanowił on, że sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Dowody te zostały powołane w sprawie w związku z zarzutami podniesionymi w sporządzonej przez kuratora pozwanego odpowiedzi na pozew. Chociażby w związku z przebiegiem postępowania przed Sądem Rejonowym w Ostrołęce powód nie miał obowiązku przewidywania, że jego roszczenia wynikające z tego samego stosunku prawnego w tej sprawie będą kwestionowane, a tym samym przedstawiania już w pierwszym piśmie procesowym dowodów, które miałyby zostać przeciwstawione ewentualnym, a nieznanym w chwili wytoczenia powództwa zarzutom. Kurator pozwanego nie przedstawił nie tylko żadnych dowodów, ale także rzeczowych argumentów, które nakazywałyby powodowi przygotować się na taką ewentualność. W szczególności świadczących o tym, że dłużnik kwestionował istnienie zobowiązania tak wobec wierzyciela pierwotnego, jak i cesjonariusza, jak również jego zabezpieczenie rzeczowe. Przeprowadzenie tych dowodów nie prowadziło do zwłoki w postępowaniu. Sąd mógł zatem na ich podstawie w ramach przysługującej mu dyskrecjonalnej władzy poczynić ustalenia odpowiadające rzeczywistej treści stosunków faktycznych i prawnych. Rzeczą sądu jest bowiem wydanie sprawiedliwego wyroku, nie zaś stosowanie się do sztywnych reguł formalizmu procesowego sformułowanych art. 207 § 6 k.p.c. ab. initio, zwłaszcza że w dalszej części tej regulacji wprost przyznane mu zostało ku temu uprawnienie.

Powód odpierając te zarzuty przedstawił przy piśmie procesowym z dnia 25 marca 2019 r. dowody z dokumentów urzędowych w postaci odpisów z księgi wieczystej. Ich moc dowodowa wynikająca z art. 244 § 1 k.p.c. nie została podważona, co stosownie do art. 252 k.p.c. było obowiązkiem pozwanego.

Powyższe nie pozwala na podzielenie zarzutu pozwanego o przedawnieniu wierzytelności dochodzonej przez powoda jako wierzyciela rzeczowego i w granicach wynikających z tego zabezpieczenia. W stanie prawnym obowiązującym w dacie dokonywania wpisów w księgach wieczystych (również obecnie), art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece stanowił, że przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Stosownie zaś do art. 69 tej ustawy, w granicach przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego, hipoteka zabezpiecza także roszczenia o odsetki nieprzedawnione. Te zaś granice określa przepis art. 1025 § 3 k.p.c. stanowiąc, że w równym stopniu z należnością ulegają zaspokojeniu odsetki i koszty postępowania. Jednakże z pierwszeństwa równego z należnościami szóstej kategorii korzystają odsetki tylko za ostatnie dwa lata przed przysądzeniem własności, a koszty postępowania w wysokości nie przekraczającej dziesiątej części kapitału. Pozostałe odsetki i koszty zaspokajają się w kategorii ósmej.

Ostatnim zatem zagadnieniem pozostaje ustosunkowanie się do zarzutu niewykazania wysokości zadłużenia. Określona została w załączniku do umowy przelewu, potwierdzonego za zgodność przez radcę prawnego. Według art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, który został dodany na mocy przepisów ustawy z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustawy w zakresie uwierzytelniania dokumentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 216, poz. 1676 z późn. zm), radca prawny ma prawo sporządzania poświadczeń odpisów dokumentów za zgodność z okazanym oryginałem w zakresie określonym odrębnymi przepisami. Zgodnie z art. 129 § 1 kodeksu postępowania cywilnego zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Ponadto (art. 129 § 3) zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu

Państwa ma charakter dokumentu urzędowego. Jak wyjaśniono w poprzednich akapitach, obowiązek przedstawienia przeciwdowodu z art. 252 k.p.c. obciąża w takich okolicznościach stronę pozwaną. Należy zatem przyjąć, że zostało wykazane, że pierwotny wierzyciel dokonał przelewu wierzytelności, w określonej w załączniku do umowy wysokości, obejmującej wierzytelność główną i odsetki (inne należności uboczne nie są w sprawie dochodzone).

Zgodzić się należy ze stroną powodową, że pozbawienie wyciągów z ksiąg banku mocy dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym nie oznacza, że nie mają żadnej mocy dowodowej. Powinny być zatem traktowane jak dowód z dokumentu, przy uwzględnieniu okoliczności, że prowadzenie ksiąg rachunkowych banku reguluje ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków oraz ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym. Księgi rachunkowe obejmują zapisy księgowo, zbiory sald, które tworzą księgę główną, księgi pomocnicze, zestawienia obrotów, pasywów i aktywów. Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy Prawo bankowe wyciągi z ksiąg rachunkowych banku mają ścisły związek z samymi księgami rachunkowymi i różnią się od nich jedynie stopniem szczegółowości. Powyższy przepis nadaje im moc dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń i mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych, wyłączwszy jedynie postępowanie cywilne (art. 95 ust. 1a). Potwierdzenie wysokiej mocy dowodowej wyciągu z ksiąg banku jako stanowiących podstawę do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym stanowił także przepis art. 485 § 3 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 listopada 2019 r.

Z powyższego należy wyprowadzić wniosek, że pozwany chcąc podważyć moc dowodową przedstawionych przez powoda dokumentów nie może ograniczyć się do ogólnego ich zakwestionowania jako pozbawionych przymiotu dokumentu urzędowego. Powinien przedstawić skonkretyzowane zarzuty, a co najmniej wniosek o dołączenie do akt sprawy szczegółowych zapisów księgowych, które następnie mógłby podważyć zarzucając brak spójności, błędy rachunkowe bądź przeciwstawiając im np. własne dowody wpłat na poczet zadłużenia, czy też kwestionując – w oparciu o posiadane dowody – wysokość dokonanej na jego rzecz wypłaty środków finansowych. Tego rodzaju aktywność procesowa nie została jednak podjęta. Należało zatem przyjąć, że przedmiotem umowy cesji była rzeczywiście przysługująca cesjonariuszowi w określonej w niej wysokości wierzytelność.

Nie zasługuje nadto na uwzględnienie zarzut naruszenia § 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej z dnia 9 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 536) w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Sąd ustalił wysokość wynagrodzenia kuratora w stawce zasadniczej przewidzianej w § 1 pkt 1 rozporządzenia. Według zaś § 1 pkt 3 rozporządzenia wysokość wynagrodzenia kuratora w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w kwocie wyższej niż określona w ust. 1, a nieprzekraczającej wskazanych stawek minimalnych, jeżeli uzasadnia to:

- 1) nakład pracy kuratora, w szczególności czas poświęcony na przygotowanie się do działania w postępowaniu, liczba stawiennictw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjęte w sprawie;
- 2) wartość przedmiotu sporu;
- 3) stopień zawiłości sprawy.

Pomijając kwestię wartości przedmiotu sporu, co już samo w sobie rzutuje na wysokość przyznanego wynagrodzenia, należy ocenić pozostałe kształtujące ją wskaźniki jako przeciętne w rozpoznawanej sprawie. Dotyczyła bowiem realizacji obowiązków z umowy kredytowej. Została rozstrzygnięta w oparciu o dowody przedstawione przez stronę powodową. Kurator pozwany ograniczył się do przedstawienia niepopartych żadnym materiałem dowodowym i, co wyjaśniono powyżej, bezasadnych zarzutów. Ocena Sądu Okręgowego dokonana w tej mierze była zatem prawidłowa. Sąd Apelacyjny, który rozpoznawał apelację bez przeprowadzenia rozprawy nie miał podstawy prawnej, aby przyznać kuratorowi podwyższone wynagrodzenie w postępowaniu apelacyjnym.

Skorygowane zostało jedynie, z urzędu, rozstrzygnięcie w kwestii podatku od towarów i usług, ponieważ powołany akt prawny nie daje podstaw do obciążania wynagrodzenia kuratora tą daniną.

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c.

(...)